Begeleiding van de slachtoffers door de gespecialiseerde opvangcentra

AANBEVELING 8

De gespecialiseerde opvangcentra structureel financiële middelen blijven verstrekken om de opvang en de begeleiding van slachtoffers van mensenhandel in een gespecialiseerde, veilige en vertrouwenwekkende omgeving te garanderen, en in dat kader ook voorzien in de mogelijkheid van kosteloze psychologische ondersteuning voor slachtoffers.

MYRIA
Federaal Migratiecentrum

Slachtoffers moeten zoveel mogelijk in een **veilige en vertrouwenwekkende setting** worden opgevangen, waardoor ze vertrouwen kunnen krijgen in hun omgeving, in de centra die hen begeleiden en in de overheidsinstanties.

De **gespecialiseerde** opvang**centra** voor slachtoffers van mensenhandel vervullen een **cruciale rol** binnen het multidisciplinaire samenwerkingsmodel. Ze bieden naast residentiële opvang psychosociale en juridische begeleiding op maat, zoveel mogelijk afgestemd op de complexe noden van slachtoffers. De centra creëren zo een veilige omgeving waarin slachtoffers tot rust kunnen komen, geïnformeerd worden over hun rechten en ondersteund worden in hun herstelproces. Het is belangrijk dat de gespecialiseerde centra die opvang en begeleiding kunnen voortzetten.

In het federale regeerakkoord staat het voornemen dat slachtoffers aanspraak moet kunnen maken op **kosteloze psychologische ondersteuning**.[480] Myria verwelkomt die ambitie en benadrukt dat een dergelijke ondersteuning voor slachtoffers continu, langdurig, gepersonaliseerd en aangepast aan trauma-ervaringen moet zijn.

Rechters & Openbaar Ministerie

AANBEVELING 9

Aandacht vergroten voor de (psychologische) kwetsbaarheden van slachtoffers bij rechters en het Openbaar Ministerie.

MYRIA
Federaal Migratiecentrum

De verklaringen en getuigenissen van slachtoffers kunnen een belangrijk bewijselement zijn in dossiers rond mensenhandel. Maar slachtoffers van mensenhandel leggen – omwille van angst of wantrouwen – **soms onsamenhangende verklaringen** af. Zoiets wijst evenwel niet op een gebrek aan geloofwaardigheid van die slachtofferverklaringen. Rechters en het Openbaar Ministerie, die doorgaans niet in contact komen met slachtoffers, moeten louter afgaan op de stukken in het strafdossier. Het is belangrijk dat ook zij **expertise** hebben **inzake (psychologische) kwetsbaarheden** bij slachtoffers van mensenhandel, onder meer rond hoe trauma het geheugen beïnvloedt en leidt tot mogelijke incoherenties in het relaas van slachtoffers en rond het vermijden van risico's op secundaire victimisatie, bijvoorbeeld tijdens confrontaties tussen slachtoffers en daders.

Het is belangrijk dat rechters en het Openbaar Ministerie de mogelijkheid hebben om de **nodige opleidingen** te volgen over de problematiek van mensenhandel en over de specifieke kwetsbaarheden bij slachtoffers. Ook de nieuwe Europese richtlijn inzake mensenhandel moedigt lidstaten aan om in algemene en specifieke opleidingen te voorzien voor rechters en het Openbaar Ministerie, onder meer om secundaire victimisatie te voorkomen en slachtoffers te beschermen.

480 Zie Federaal regeerakkoord 2025-2029, p. 149.

Bepaalde magistraten hebben hun collega's opgeroepen om in dossiers rond mensenhandel bijzondere aandacht te hebben bij het beoordelen van de waarachtigheid van de verklaringen van slachtoffers. Daarbij geven ze onder meer aan dat het niet volstaat om slachtofferverklaringen te evalueren op basis van "interne logica" met een "loutere verificatie van interne consistentie". Slachtoffers van mensenhandel kunnen om verscheidene redenen tegenstrijdige verklaringen afleggen. Rechters moeten, aldus de magistraten, een **maatschappelijke attitude** aan de dag leggen **en verder kijken dan louter rationeel inzicht**, en ook mensenkennis, empathie en een psychosociale benadering aanwenden om de waarachtigheid van verklaringen te beoordelen.

Een goed voorbeeld om die expertise bij magistraten te vergroten is het West-Vlaamse model, waarbij ervoor werd geopteerd om de **expertise** van de magistraten te **bundelen en** te **centraliseren** en dat **zowel op het niveau van de strafvervolging als op het niveau van de berechtiging**, onder meer via een gespecialiseerde kamer mensenhandel en -smokkel.